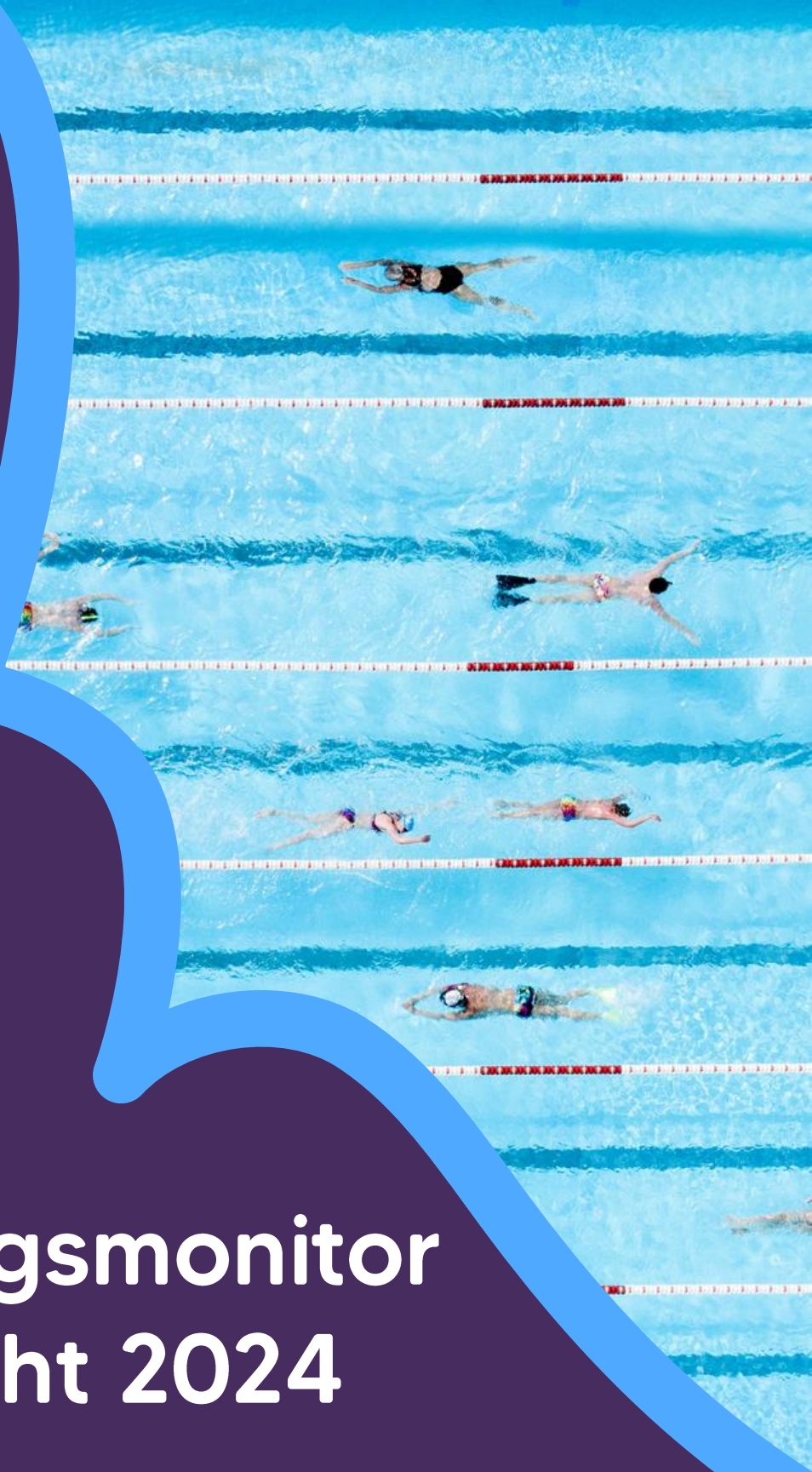

Rapport

Verenigingsmonitor Jaarbericht 2024

Verenigingsmonitor Jaarbericht 2024

Mulier Instituut

Janine van Kalmthout

Marnik Koekkoek

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het Mulier Instituut.

© Mulier Instituut

Utrecht, juli 2025

www.mulierinstituut.nl

info@mulierinstituut.nl

Disclaimer

U mag delen uit deze publicatie overnemen op voorwaarde van bronvermelding: auteur(s), de titel van de publicatie en het jaar van uitgave.

Er gelden gebruiksvoorwaarden voor de foto's in deze publicatie. Neem foto's daarom niet over zonder toestemming van het Mulier Instituut.

Over ons

Het Mulier Instituut doet sportonderzoek voor beleid en samenleving. Voor overheden, maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, sportorganisaties en bedrijven onderzoeken we allerlei thema's op het gebied van sport en sportief bewegen: van de sportdeelname van (groepen) Nederlanders tot de motorische vaardigheden van kinderen, en van diversiteit en inclusie in de sport tot de economische impact van sportevenementen.

Het Mulier Instituut is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk.

Ons doel is bijdragen aan goed onderbouwd beleid, gericht op de bevordering van sport, sportief bewegen en versterking van de sportsector. Dit doen we op verschillende manieren:

We verzamelen data en monitoren de Nederlandse sportsector en beleidsprogramma's.

We ontwikkelen kennis en onderzoeksmethoden via verkennende en verdiepende studies.

We duiden onderzoeksuitkomsten en vertalen deze naar de beleidspraktijk.

We onderbouwen beleidsbeslissingen met expertise en advies.

We bieden gevraagd en ongevraagd duiding en reflectie in de rol van 'kritische vriend' van de sportsector.

We zetten ons in voor de bevordering van de sportwetenschap.

Inhoudsopgave

Verenigingsmonitor Jaarbericht 2024

1	Inleiding	5
2	Toekomst van de vereniging	6
3	Verenigingsondersteuning	8
4	Duurzaamheid	10
5	Ouderen	12
6	Sporten met een beperking	14
7	Sociale diversiteit	17
8	Veilig sportklimaat	19
9	Kengetallen	21
10	Bijlage – Methodische verantwoording	23

Inleiding

Ook in 2024 hebben we via de Verenigingsmonitor van het Mulier Instituut het Verenigingspanel gevraagd naar uiteenlopende thema's, onder meer rondom verenigingsondersteuning, duurzaamheid, sporten met een beperking en leefbaarheid. In dit jaarbericht, het negende in de reeks, benoemen we per uitgevraagd thema de meest in het oog springende bevindingen.

De Verenigingsmonitor 2024 bestond uit twee peilingen. Deze peilingen zetten we, zoals ieder jaar, uit onder een panel van bestuursleden van zo'n 2.200 Nederlandse sportverenigingen. Het Verenigingspanel geeft een goed beeld van het Nederlandse verenigingslandschap, dat bestaat uit ongeveer 26.000 sportverenigingen (Van Eldert & Van Kalmthout, 2024).

In de eerste peiling van 2024 hebben we verenigingen bevraagd over de inzet van externe (professionele) ondersteuning op hun vereniging. Daarnaast ging de vragenlijst over ouderen op de sportvereniging en duurzaamheidsinvesteringen. In de tweede peiling hebben we verenigingen bevraagd over sporten voor mensen met een beperking, diversiteit en inclusie op de vereniging en een veilig sportklimaat. Van beide peilingen zetten we de belangrijkste inzichten per onderwerp op een rij en lichten we deze vervolgens kort toe.

De gegevens uit de Verenigingsmonitor zijn ook ditmaal gebruikt voor verschillende onderzoeken. We benoemen de publicaties die het afgelopen jaar bij het Mulier Instituut zijn verschenen rondom deze onderwerpen en waarin resultaten uit de peilingen zijn weergegeven. Ten slotte presenteren we enkele kengetallen: cijfers die inzicht geven in de actuele situatie en ontwikkeling van relevante doelen van sportbeleid.

Toekomst van de vereniging

Meer optimisme bij grote verenigingen

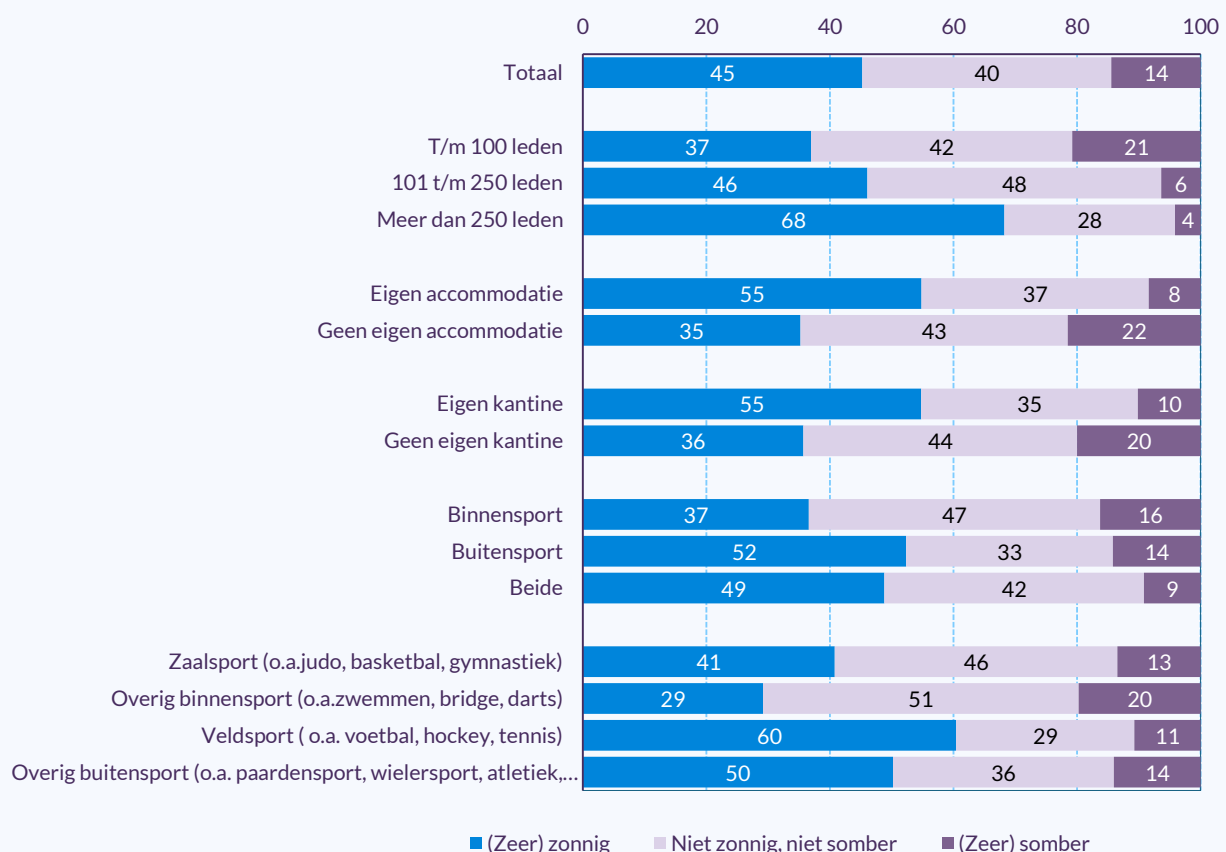
14 procent van de verenigingen kijkt (zeer) somber naar de toekomst (figuur 1.1). Dit getal ligt hoger bij kleine verenigingen (21%) (≤ 100 leden), maar aanzienlijk lager bij middelgrote verenigingen (6%) (tussen 100 en 250 leden). Onder grote verenigingen (> 250) heerst het meest optimisme over de toekomst: meer dan twee derde (68%) ziet de toekomst (zeer) zonnig in.

Verenigingen die geen eigen accommodatie of eigen kantine hebben, kijken somberder naar de toekomst dan verenigingen die wél een eigen kantine of accommodatie hebben. Veldsportverenigingen zien hun toekomst het meest zonnig in vergeleken met andere takken van sport.

Figuur 1.1

Ervaren toekomstperspectief, uitgesplitst naar kenmerken van de vereniging

(in procenten, n=400)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Nieuwe leden meest genoemde factor

De meest genoemde reden bij verenigingen die somber kijken naar de toekomst, is omdat ze moeite hebben met het vinden van leden. Hun ledenbestand vergrijsst en valt op termijn weg. Het dalende ledenaantal heeft vaak gevolgen voor de financiële huishouding, bijvoorbeeld omdat de omzet in de kantine achteruitloopt of de inkomsten uit contributies afnemen. Ook noemen verenigingen dat het hierdoor moeilijk is om voldoende vrijwilligers en bestuursleden te vinden.

Verenigingen die de toekomst zonnig inzien, noemen de aanwas van (jeugd)leden juist als een belangrijk positief aspect. Daarnaast noemen ze financiële gezondheid vaak als reden voor optimisme, net als dat ze beschikken over voldoende organisatorische capaciteit dankzij een toereikend aantal vrijwilligers. Een deel van de positief gestemde verenigingen geeft verder aan dat zij hun accommodatie recent hebben kunnen vernieuwen en verduurzamen, of zelfs een geheel nieuwe accommodatie hebben gerealiseerd.

Verenigingsondersteuning

Een derde verenigingen maakt gebruik van professionele ondersteuning

Hoewel verenigingen veelal draaien op vrijwilligers, zet een derde van de verenigingen professionele ondersteuning in voor uiteenlopende ondersteuningsvraagstukken (niet in figuur). Deze 'verenigingsondersteuning' is er in verschillende vormen. Zo zijn er verenigingsondersteuners beschikbaar via sportbedrijven, sportbonden of gemeenten voor advies over specifieke vraagstukken, maar ook meer structurele varianten van professionele ondersteuning, zoals verenigingsmanagers of sportparkmanagers.

Een vijfde van de verenigingen maakt gebruik van een algemene verenigingsondersteuner ([figuur 2.1](#)). Ook buurtsportcoaches worden regelmatig ingezet, namelijk op 12 procent van de verenigingen.

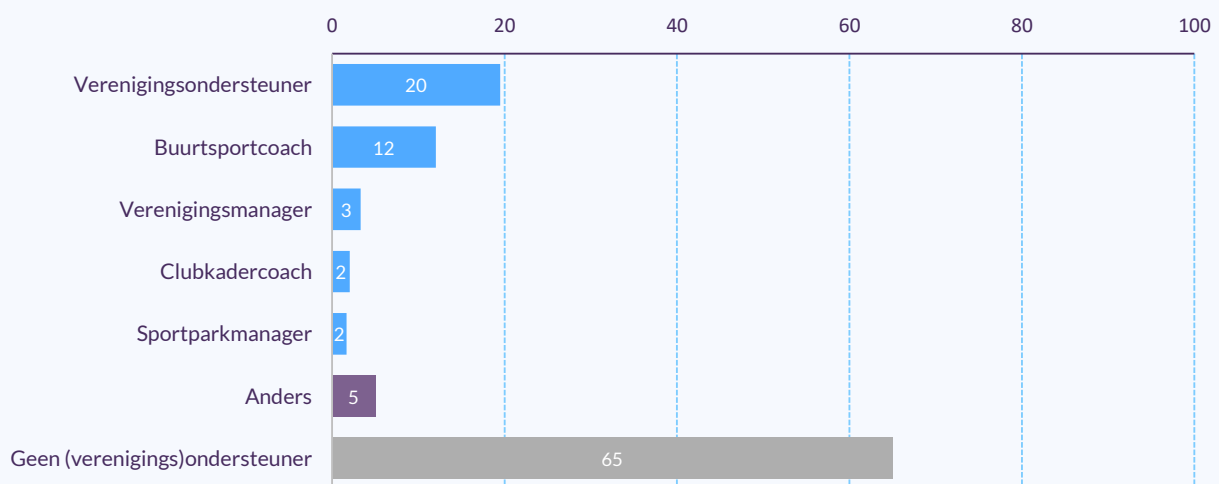
De meer structurele inzet, via clubkadercoaches, verenigingsmanagers en sportparkmanagers, komt minder vaak voor. 11 procent van de grote verenigingen (>250 leden) maakt gebruik van een verenigingsmanager. Dit is aanzienlijk meer dan kleine verenigingen (≤100 leden, 2%) en middelgrote verenigingen (101-250 leden, 1%) (niet in figuur).

Bij 65 procent van de verenigingen was geen (verenigings)ondersteuner betrokken in 2024.

Figuur 2.1

Verenigingen waar een verenigingsondersteuner betrokken was in 2024

(in procenten, n=400, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

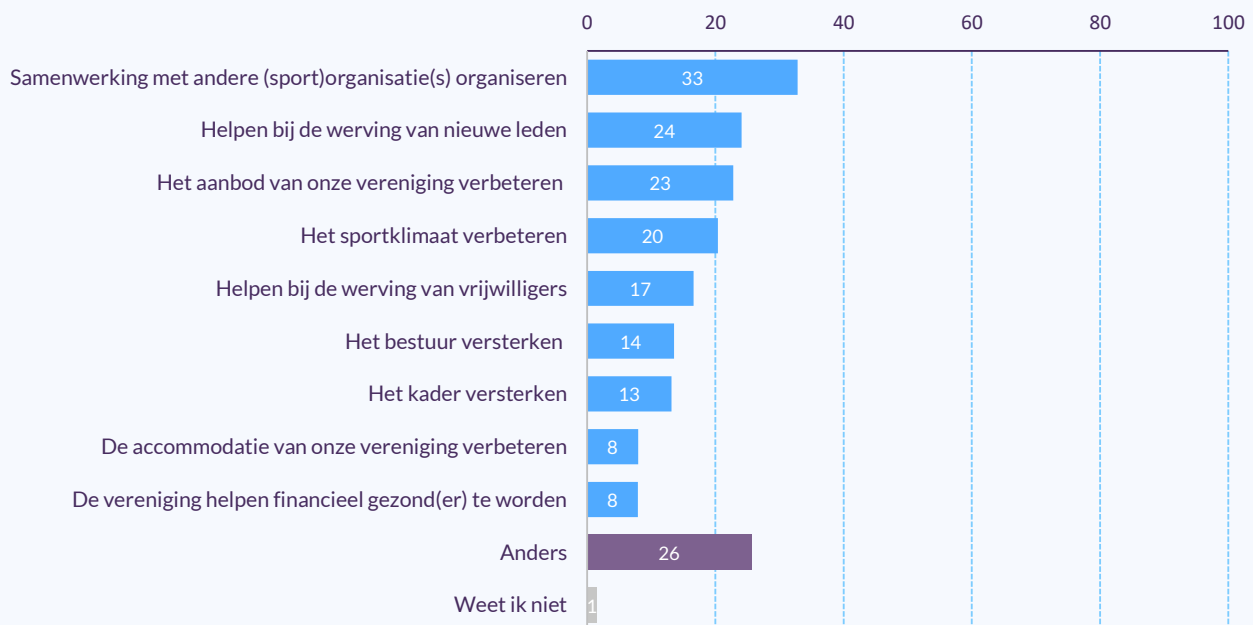
Professional vaakst ingezet voor samenwerking

Ondersteuners worden voor veel verschillende doelen ingezet. Verenigingen geven het vaakst aan dat de (meest betrokken) ondersteuner hen helpt bij het organiseren van samenwerkingen met andere organisaties ([figuur 2.2](#)). Daarnaast worden ze ook vaak ingezet voor de werving van nieuwe leden (24%) en de ontwikkeling van het verenigingsaanbod (23%). De taken waarvoor ondersteuners het minst worden ingezet, zijn het verbeteren van de accommodatie en de vereniging helpen financieel gezond(er) te worden (beide 8%).

Figuur 2.2

Werkzaamheden meest betrokken verenigingsondersteuner

(in procenten, n=148, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Meer lezen?

- Ondersteuners op de sportvereniging: taken, samenwerkingen en waardering door sportverenigingen. Infographic.

Duurzaamheid

Verduurzamingsmaatregelen op de vereniging

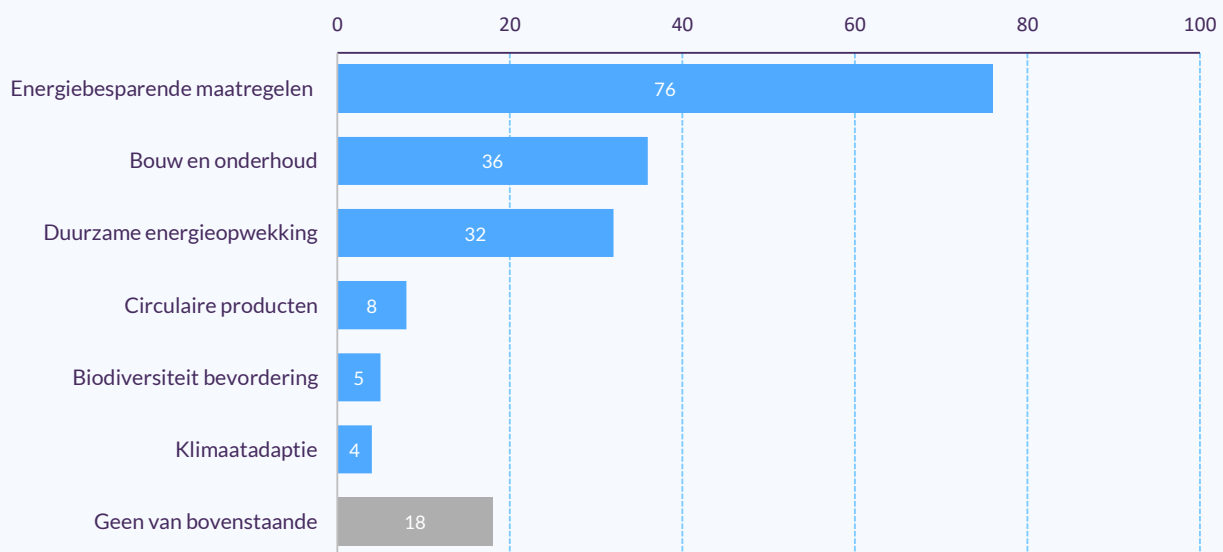
Vier op de tien sportverenigingen in Nederland zijn verantwoordelijk voor (een deel van) een sportaccommodatie, zoals de bouw of het onderhoud van kantines en kleedkamers. Het merendeel daarvan heeft het afgelopen jaar (sinds juli 2023) verduurzamingsmaatregelen getroffen.

Daarbij noemen ze energiebesparende maatregelen het vaakst. (76%, [figuur 3.1](#)). Hierbij valt te denken aan apparatuur vervangen of muren isoleren. Ook in het kader van 'bouw en onderhoud' (36%) en 'duurzame energieopwekking' (32%) is een substantieel deel van de verenigingen bezig met investering in de eigen accommodatie.

Figuur 3.1

Verduurzamingsmaatregelen bij verenigingen die verantwoordelijk zijn voor het verduurzamen van (een deel van) een sportaccommodatie

(in procenten, n=145)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Financiën en tijd vaak knelpunt bij verduurzaming

Vier op de vijf verenigingen die verantwoordelijk zijn voor de verduurzaming van (een deel) van de sportaccommodatie, zijn hier momenteel ook mee bezig ([figuur 3.1](#)). De helft van deze verenigingen geeft aan dit proces niet altijd soepel verloopt.

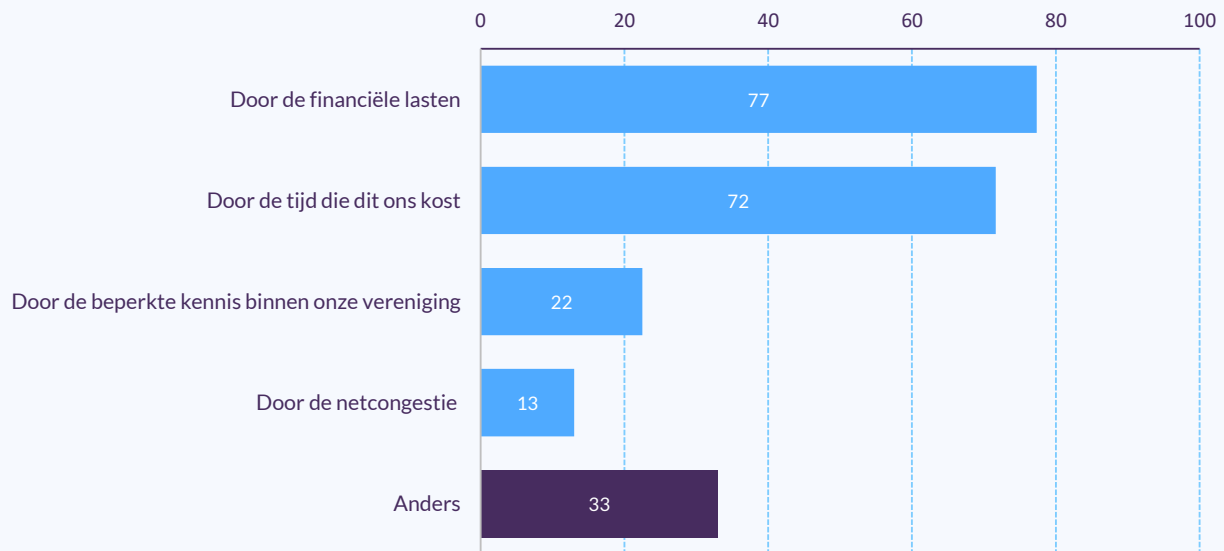
Meer dan drie kwart (77%) van de verenigingen noemt hierbij dat ze financiële lasten ervaren door de maatregelen ([figuur 3.2](#)). Ook is de tijdsinvestering een knelpunt voor een aanzienlijk deel van de verenigingen (72%). Bij sommige

verenigingen is kennis een beperkende factor (22%), en bij een aantal zijn dat problemen door netcongestie, waardoor verduurzamingsplannen vertraging kunnen oplopen (13%).

Figuur 3.2

Redenen waarom verduurzaming niet soepel verloopt

(in procenten, n=145)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Meer lezen

- Jaarrapport Ruimte voor Sport en Bewegen 2024 (5. Duurzaamheid, pp. 72-86)

Ouderen

Meestal geen specifiek sportaanbod voor ouderen

De overgrote meerderheid van de verenigingen heeft 50-plussers in het ledenbestand (94%, niet in figuur). Een derde van deze verenigingen organiseert speciale sport-/beweegactiviteiten voor deze doelgroep. In 62 procent van de gevallen bieden ze dezelfde sport aan, maar met een aparte trainingsgroep/trainingsuur. 29 procent biedt dezelfde sport aan, maar wel met aangepaste regels (niet in figuur).

Twee derde van de verenigingen organiseert dus geen specifieke activiteiten voor ouderen. Als reden noemen ze het vaakst dat dit niet nodig is, omdat deze doelgroep meedoet met het reguliere aanbod ([figuur 4.1](#)). 17 procent geeft aan er geen behoefte aan te hebben, en in sommige gevallen zijn er te weinig 50-plussers om speciale activiteiten aan te bieden of stoppen ouderen met de sportactiviteit.

Figuur 4.1

Redenen om geen activiteiten voor 50-plussers aan te bieden, bij verenigingen zonder speciaal 50-plusaanbod

(in procenten, n=226, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Helpt vindt valpreventie geen taak van vereniging

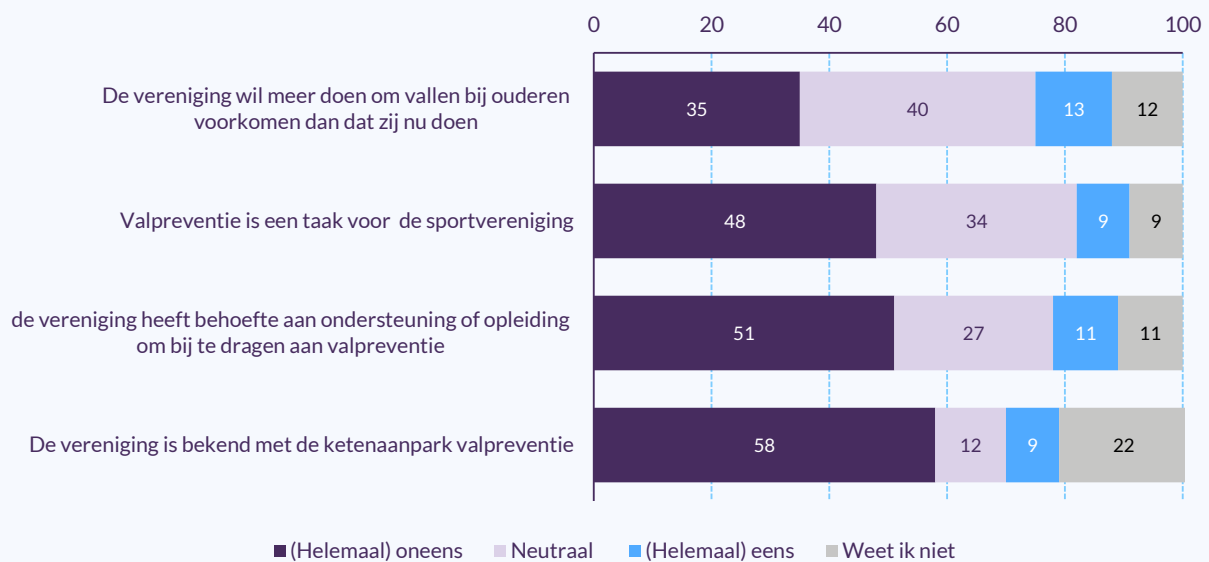
Naast beweegaanbod voor ouderen hebben we het panel ook gevraagd naar opvattingen over het inzetten van valpreventie-activiteiten op de vereniging. Bijna de helft van de verenigingen (48%) is het oneens met de stelling dat valpreventie een taak is voor de sportvereniging ([figuur 4.2](#)).

Ook heeft het merendeel (51%) geen behoefte aan ondersteuning of opleiding om hieraan bij te dragen, en is het merendeel (58%) niet bekend met de ketenaanpak valpreventie, een regionale samenwerking tussen zorgprofessionals en zorgorganisaties om vallen bij ouderen te voorkomen.

Figuur 4.2

Valpreventie bij verenigingen met 50-plusleden

(in procenten, n=369)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024.

Meer lezen?

- Sport-en beweegaanbod voor ouderen: Wat is de aandacht voor valpreventie?

Sporten met een beperking

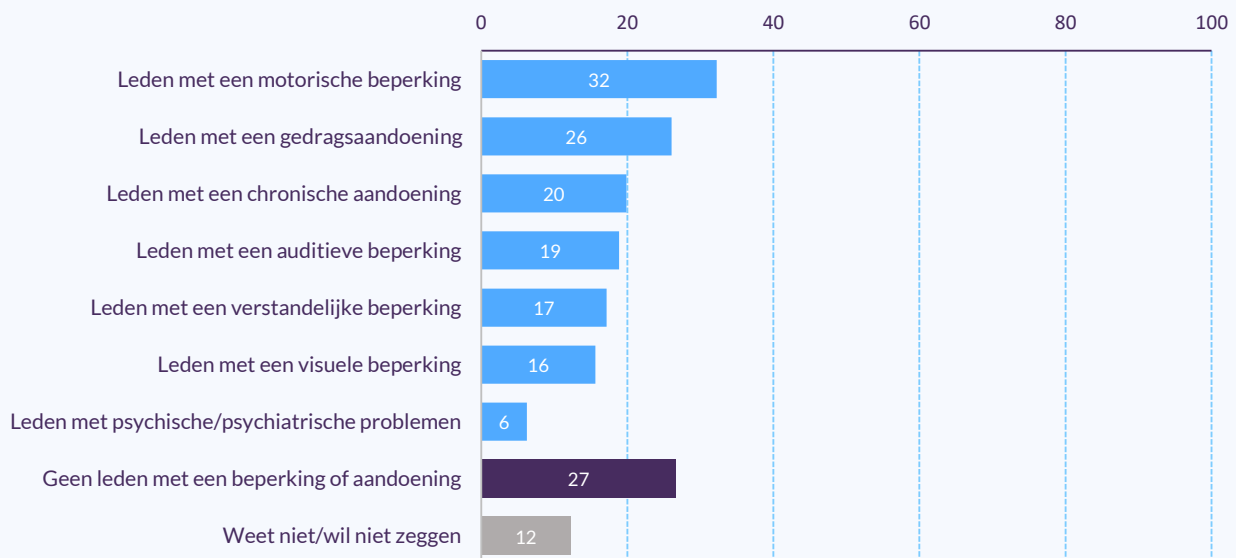
Sporten met een beperking bij een vereniging

Bijna een derde van de verenigingen (32%) heeft leden met een motorische beperking ([figuur 5.1](#)). Een kwart heeft leden met een gedragsaandoening (26%), een vijfde heeft leden met een chronische aandoening (20%). Verenigingen hebben het minst vaak leden met een psychische/psychiatrische aandoening (6%). Een kwart van de verenigingen (27%) geeft aan geen leden met een beperking of aandoening te hebben.

Figuur 5.1

Percentage verenigingen dat leden heeft met beperking of aandoening

(in procenten, n=377, meerdere antwoorden mogelijk)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Van de verenigingen met leden met een beperking of aandoening biedt 15 procent voor deze groep aparte teams en/of trainingsgroepen, terwijl 78 procent van de verenigingen de leden laat meedoen met het reguliere sportaanbod. 7 procent verzorgt beide opties (niet in figuur).

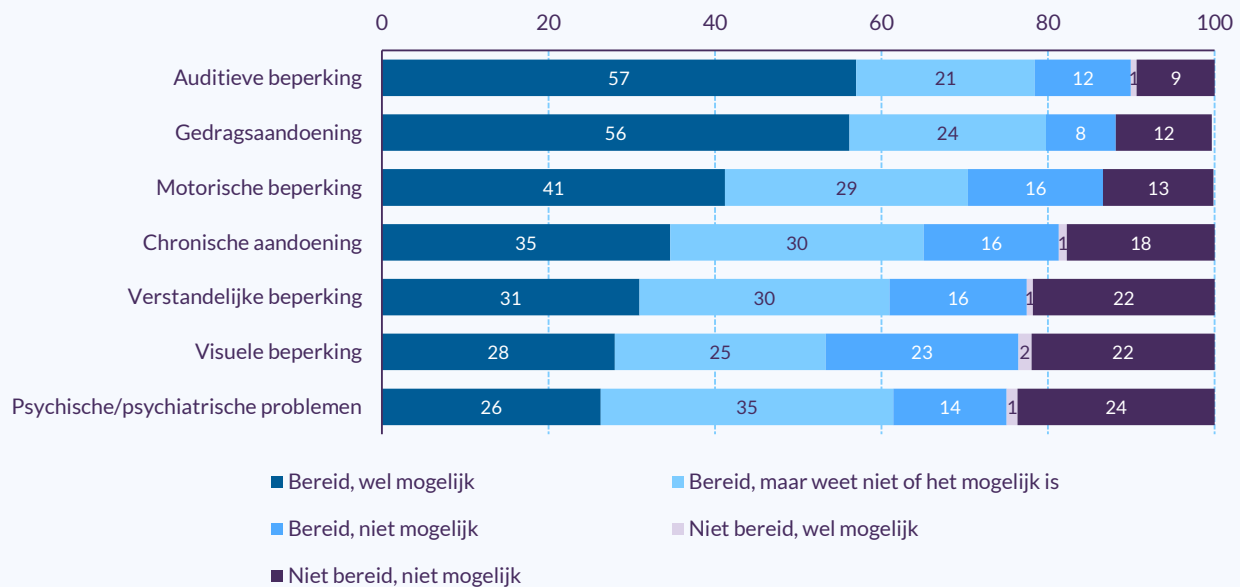
Over het algemeen is de bereidheid om mensen met een beperking te verwelkomen sterk aanwezig ([figuur 5.2](#)). In het geval van gedragsaandoeningen en auditieve beperking ziet het merendeel van de hiertoe ook de mogelijkheid. In veel gevallen tonen verenigingen wel bereidheid, maar weten ze niet of het mogelijk is dit te realiseren. Bij chronische aandoeningen, visuele beperkingen en motorische beperkingen geldt dat voor (bijna) 30 procent van verenigingen.

24 procent geeft aan niet de bereidheid en mogelijkheid te zien om mensen met psychiatrische problemen te verwelkomen.

Figuur 5.2

Bereidheid onder sportverenigingen om leden met een beperking te verwelkomen

(in procenten, n=377)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Play Unified

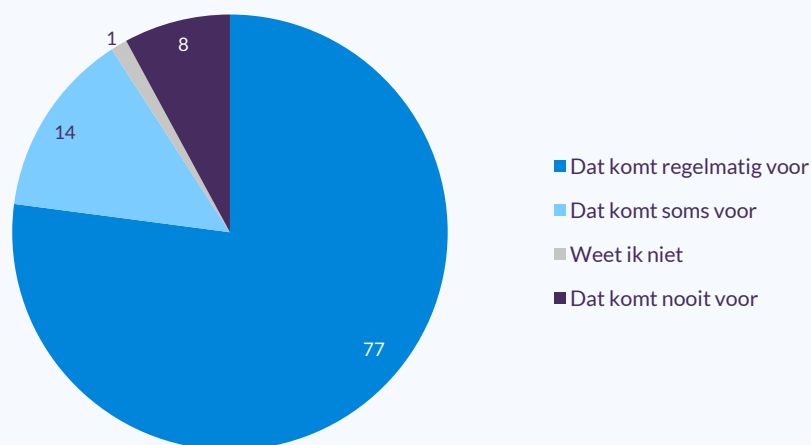
In 2018 is Special Olympics Nederland gestart met het programma 'Play Unified'. Dit programma is erop gericht om mensen met en mensen zonder verstandelijke beperking met elkaar in contact te brengen via sport. Bijvoorbeeld via gezamenlijke activiteiten, zoals een mixed-training of -wedstrijd.

Van de verenigingen met leden met een verstandelijke beperking geeft 77 procent aan dat dergelijke ontmoetingen regelmatig voorkomen ([figuur 5.3](#)). Bij 14 procent komt dit soms voor. Ontmoetingen tussen sporters met en sporters zonder verstandelijke beperking komen daarmee vaker voor dan in 2020 (niet in figuur).

Figuur 5.3

**Mate waarin ontmoetingen tussen mensen met en mensen zonder
verstandelijke beperking op sportvereniging plaatsvinden**

(in procenten, n=85)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Meer lezen

- Eindmeting Play Unified: Ontmoetingen tussen sporters met en zonder verstandelijke beperking
- Sportaanbod voor mensen met een beperking: Aandacht voor sportverenigingen voor mensen met een beperking

Sociale diversiteit

Sociale diversiteit kaderfuncties

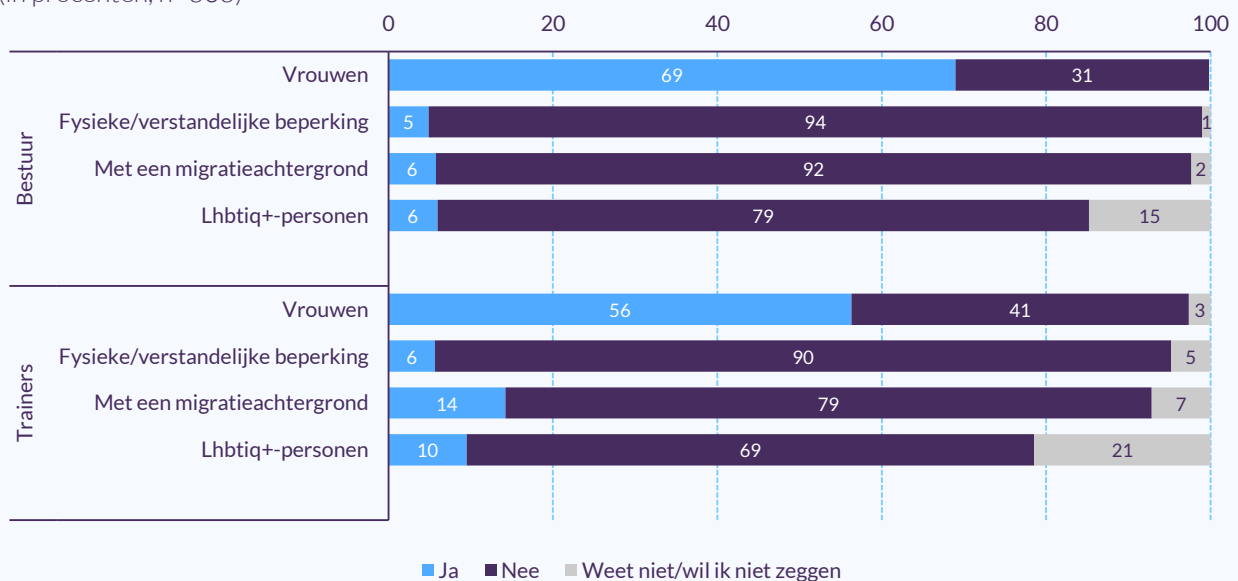
Sociale diversiteit gaat over de verscheidenheid aan sociale kenmerken, zoals achtergrond, gender en seksuele geaardheid. Het merendeel van de verenigingen heeft één of meer vrouwen in een kaderfunctie. Dit geldt zowel voor het bestuur (69% van de verenigingen) als voor trainers (56%) (figuur 6.1). Daarnaast heeft één op de twintig verenigingen een bestuurslid met een migratieachtergrond (6%).

Trainers met een migratieachtergrond komen iets vaker voor (14%) dan bestuursleden met een migratieachtergrond. Ongeveer één op de tien verenigingen heeft een trainer die zich identificeert als lhbtq+. Trainers met een beperking zijn het minst vertegenwoordigd.

Figuur 6.1

Verenigingen met vrouwen, mensen met migratieachtergrond of beperking of lhbtq+-personen als trainer/bestuurder

(in procenten, n=363)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

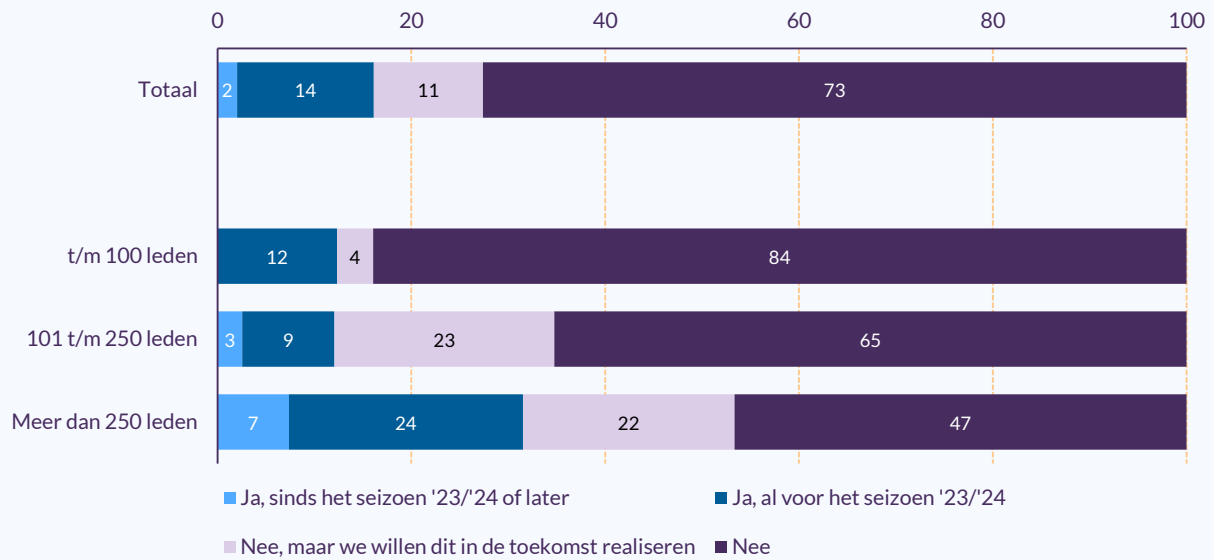
Verenigingsbeleid sociale diversiteit

Bijna drie kwart van de verenigingen heeft geen specifiek beleid voor het vergroten van de sociale diversiteit onder (kader)leden (figuur 6.2). Dit hangt wel samen met de grootte van de vereniging. Bij verenigingen met meer dan 250 leden heeft bijna een derde specifiek beleid hiervoor, tegenover 12 procent van de verenigingen met minder dan 250 leden. Kleine verenigingen (t/m 100 leden)

hebben in mindere mate de ambitie om dit in de toekomst te realiseren (4%) dan middelgrote en grote verenigingen (respectievelijk 23 en 22%).

Figuur 6.2

Verenigingen met beleid gericht op verhogen sociale diversiteit onder (kader)leden, naar ledenaantal
(in procenten, n=363)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

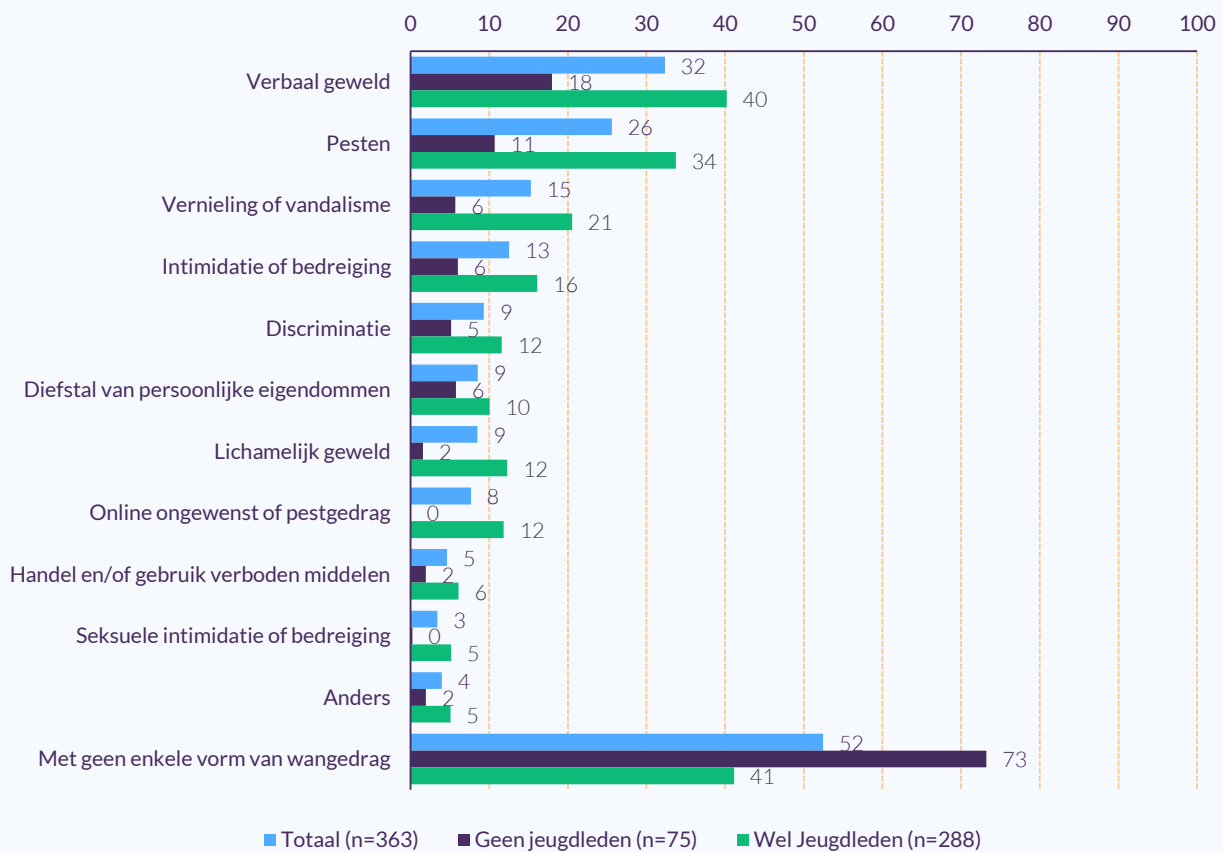
Veilig sportklimaat

Ongewenst gedrag

Iets meer dan de helft van de verenigingen (52%) geeft aan met geen enkele vorm van wangedrag te maken hebben gehad in de afgelopen twaalf maanden ([figuur 7.1](#)). Bij 48 procent van de verenigingen is dit wel het geval. Er zitten grote verschillen tussen verenigingen met en zonder jeugdleden. Alle vormen van onwenselijk gedrag komen namelijk vaker voor bij verenigingen mét jeugdleden.

Figuur 7.1

Percentage verenigingen dat is geconfronteerd met ongewenst gedrag in de afgelopen twaalf maanden
(in procenten, n=363)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Verbaal geweld komt het vaakst voor: op 40 procent van de verenigingen met jeugdleden en 18 procent van de verenigingen zonder jeugdleden. Daarna volgen pesten en vandalisme. 12 procent van de verenigingen met jeugdleden heeft te maken gehad met online ongewenst gedrag, terwijl dit bij verenigingen zonder jeugdleden helemaal niet is voorgekomen.

De vier v's

Om te komen tot een veilig sportklimaat, een plek waar iedereen vrij en plezierig kan sporten, heeft NOC*NSF in 2023 vier basisvoorwaarden opgesteld die een vereniging kunnen helpen om dit te waarborgen. Deze 'vier v's' zijn:

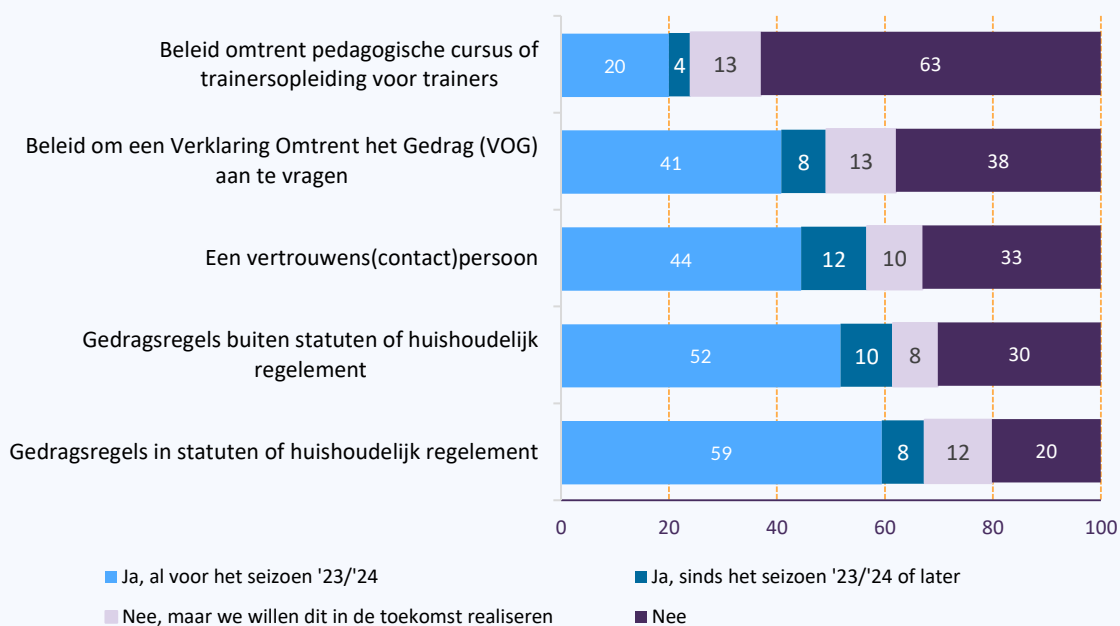
- verenigingsbrede gedragscode;
- vertrouwenscontactpersoon op de club;
- Verklaring Omtrent het Gedrag voor vrijwilligers;
- vakkundige trainer-coaches.

We vroegen verenigingen in hoeverre ze de vier v's toepassen. Hieruit blijkt dat het merendeel van de verenigingen een gedragscode hanteert ([figuur 7.2](#)). Daarnaast maakt 56 procent van de verenigingen gebruik van een vertrouwens- (contact)persoon. Nog eens 10 procent wil dit in de toekomst realiseren. Bijna de helft van de verenigingen heeft beleid voor het aanvragen van een VOG voor kaderfuncties. Beleid voor het opleiden/bijhouden van trainers op pedagogisch gebied passen verenigingen het minst toe. Een kwart heeft dit, 63 procent niet.

Figuur 7.2

De vier v's op verenigingen

(in procenten, n=363, gewogen gemiddelden)

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel, winter 2024/2025.

Meer lezen?

- Van der Meer, S.A., Cremers, R. & Elling A. (2026). *Basiseisen voor sociaal veilige sport. De Vier V's bij sportverenigingen, zwembaden, vechtsportscholen en fitnessaanbieders*. Mulier Instituut.
- Monitor Sportakkoord II: voortgang bij 18 partnergemeenten (3. Sociaal veilige sport, p. 22)

Kengetallen

Een kengetal is een cijfer dat inzicht geeft in de actuele situatie en/of de ontwikkeling van relevante doelen van sportbeleid. Een kengetal is de uitkomst van onderzoek of registraties.

Voor de monitoring van de indicatoren van het Nationaal Sportakkoord zijn er in 2024 geen nieuwe resultaten vanuit het Verenigingspanel.

Naast indicatoren op basis van de Monitor Sportakkoord monitoren we meer indicatoren via het Verenigingspanel ([tabel 8.1](#)). Zo zijn bijvoorbeeld uit de Monitor Sport en Corona indicatoren voortgekomen om de ontwikkeling van de verenigingen te volgen tijdens en na de coronacrisis, zoals 'zorgen voor de toekomst'. De indicatoren 'verduurzamen sportaccommodaties' en 'verenigingssport voor mensen met een beperking' volgen we sinds 2018.

Tabel 8.1
Kengetallen Verenigingsmonitor 2024

Indicator	Uitwerking	% sportverenigingen
Zorgen voor de toekomst	Aandeel sportverenigingen dat de toekomst van de vereniging (zeer) somber inziet	14
Verduurzamen sportaccommodaties	Sportverenigingen verantwoordelijk voor verduurzaming van (delen van) de (sport) accommodatie die vanaf 1 juli 2023 in energiebesparende maatregelen en/of duurzame energieopwekking hebben geïnvesteerd	79
Verenigingssport voor mensen met een beperking	Aandeel verenigingen met leden met een beperking en/of aandoening	73

Bron: Mulier Instituut, Verenigingspanel zomer 2024, winter 24/25.

Bijlage – Methodische verantwoording

De verenigingsmonitor 2024 bestond uit twee peilingen die we op afzonderlijke momenten hebben uitgezet onder het Verenigingspanel van het Mulier Instituut. Dit is een panel van ongeveer 2.200 sportverenigingen die een representatieve afspiegeling vormen van de ongeveer 26.000 sportverenigingen in Nederland.

Eerste peiling

Tijdens de eerste peiling, uitgezet in de zomer van 2024, hebben we het Verenigingspanel bevraagd over duurzaamheid, ouderen, verenigingsondersteuning en het toekomstperspectief van de vereniging. De dataverzameling van deze peiling liep van 18 december 2023 tot 13 februari 2024. In totaal hebben 377 panelleden deze vragenlijst ingevuld: een respons van 17 procent.

Tweede peiling

Vervolgens hebben we verenigingen in de tweede peiling bevraagd over de onderwerpen veilig sportklimaat, sociale diversiteit en sporten met een beperking op de vereniging. De dataverzameling van deze peiling liep van 15 juli 2024 tot 22 september 2024. Deze vragenlijst hebben 363 verenigingen ingevuld: opnieuw een respons van 17 procent.

Over het Verenigingspanel

De Verenigingsmonitor zetten we uit onder de verenigingen van het Verenigingspanel van het Mulier Instituut. Verschillende categorieën verenigingen (grootte, type sport, gespreid naar regio) zijn zo goed mogelijk naar evenredigheid vertegenwoordigd. We vullen het Verenigingspanel continu aan met sportverenigingen. Daarbij nemen we de verschillende criteria voor representativiteit steeds mee.

De representativiteit van het panel is niet in alle opzichten optimaal. Qua omvang van de verenigingen is een betere afspiegeling wenselijk. Gezien de landelijke gegevens die als referentiemateriaal beschikbaar zijn, is het aannemelijk dat de grotere verenigingen (>250 leden) in het panel zijn oververtegenwoordigd, terwijl de kleine verenigingen (≤ 100 leden) zijn ondervertegenwoordigd.

Om vergelijkingen met voorgaande metingen bij het panel mogelijk te maken en te zorgen voor een goede afspiegeling van de georganiseerde verenigingssport in Nederland, wegen we de gegevens naar grootte van de vereniging en de aard van de sport (zaalsport, overige binnensport, veldsport en overige buitensport). Als referentiemateriaal gebruiken we de Statistiek Sportorganisaties van het Centraal

Bureau voor de Statistiek.

Sportverenigingen zijn niet altijd aangesloten bij een sportbond en NOC*NSF. In totaal zijn bijna 22.000 verenigingen lid van sportbonden die aangesloten zijn bij NOC*NSF (zie: Zo Sport Nederland 2025). In het Verenigingspanel zitten zowel verenigingen die bij een sportbond zijn aangesloten als verenigingen die daar niet bij zijn aangesloten.

Janine van Kalmthout
j.vankalmthout@mulierinstituut.nl

Marnik Koekkoek
m.koekkoek@mulierinstituut.nl